

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

„Šparati“ bo treba!

Naša država se bori za sanacijo svojih blagajn, trudi se za pospeševanje gospodarstva in za znižanje števila brezposelnih. V vseh svojih ukrepih za zasilno pomoč brezdvomno kaže naša država dobro voljo pomagati svojim državljanom. Zdi se pa, da je današnjemu težkemu položaju krivo to, da se niti ljudstvo samo, niti javna mesta niso še naučila štediti. Saj je značilno to, da si je lahko dovolil pred mesecem dni generalni ravnatelj „Alpine Montan-Gesellschaft“ na javnem zborovanju besede: Dieser Staat soll einmal sparen lernen!

V naziranju in ravnanju ljudstva z denarjem se morda še najbolj občutijo posledice svetovne vojne. Ljudstva so izgubila svoj daljnovidni pogled in svojo skrb za bodočnost in znajo živeti samo še dnevu in kvečiemu mesecu.

Poglejmo v mesta! Tam se zidajo krasno opremljene stavbe in palače, asfaltirajo se neprenehoma ceste, popravljajo in na novo napravljajo trotuari; prirejajo se slavnosti in veselice. In vse to velja težke denarje prirediteljem. Zdi se, da mestno ljudstvo še nikdar ni imelo toliko veselja do luksuznega življenja, kot pa ravno dandanes. Razlika je samo ta, da se živi v luksusu samo v prvi polovici meseca, dokler ne poide denar. Tudi za Avstrijo bi bile besede Turatija, glavnega tajnika fašistične organizacije v Italiji prav umestne: „Vzroka gospodarski krizi je iskati v minulih desetletjih, ko so ljudje več porabili, nego so pridelali in zaslužili. Pridobiti si moramo zopet smisel za varčnost, katere se lahko učimo pri gospodinjah, katerim je v pravi ponos, da si pri nakupih prihranijo tudi le par stotink. Lira je danes gospod in pred bankovcem za sto lir je treba sneti raz glave klobuk!“ Morda je v ljudstvu še strah pred padcem denarja, ko pa se kupujejo često povsem nesmiselne ali le malo potrebne stvari. Koliko nepotrebno izdanih šilingov velja današnja moda, ki se menjuje z vsakim letom, ki danes že zahteva k vsaki obleki posebne črevlje, nogavice, srajco, rokavice. Danes obstoja za kupca obenem možnost nakupa v obrokih, na kredit. Tako se množijo dolgovi, eksekucije in konkurzi. Koliko je dandanes gostiln in zdi se, da morajo taiste vendar le dobro izhajati. Gostilničarji sami radi pripovedujejo, da se še nikdar ni prodalo toliko sodčkov piva, kot pa pri sedanjih plesnih prireditvah. In pri tem znajo prav dobro kalkulirati s prvimi dnevi v mesecu. Kako je dandanes s prehrano? Menda ljudstvo v mestih pa tudi na deželi še nikdar ni imelo tako dobrega okusa kot pa v današnjih dneh.

Predvsem življenje ljudstva v mestih, pa tudi ljudstva na deželi nikakor ne kaže, da se nahajamo v dnevih težke gospodarske krize. Saj ni štedenja ne v javnem in ne v zasebnem življenju!

Nikakor ni čuda, da razume podeželsko ljudstvo prav dobro posnemati mestno ljudstvo v njegovih razvadah. V Žvabeku nam je pripovedoval star mož, naša vrla korenina: „Nekoč je v naših hribih nosil samo največji posestnik uro in ta je bila dokaz njegovemu dobremu gnotnemu stanju. Danes pa mora imeti uro že vsak pastir, ki žene na pašo. Kot da bi ne bilo več solnca, ki mu napoveduje uro, kedaj naj žene domu.“ V teh besedah je bridka resnica in več bi lahko navedli primer, podobnih tej. Resnica je, da tudi ljudstvo na deželi že živi preko svojih razmer in preko svojih gnotnih sredstev. Poguba za deželo je nakupovanje na kredit in na obroke; tako se množi dolg pri trgovcih in često je treba dragega posojila proti vknjižbi na posestva. Denar pa je danes presneto drag. Vendar pa se imamo ravno nad našim pravim podeželskim ljudstvom tozadev-

no najmanj pritoževati, nad ljudstvom, ki se denarja pri hiši boji in pozna korist naših posojilnic. Nimamo se pritoževati nad ljudstvom, ki še vedno rado živi v svojem preprostem življenju, pozna samo pravo kmetiško lrano in svoj pristni kmetiški hleb kruha.

Nikakor pa ne razumemo postopanje raznih oblasti, na primer šolskih oblasti, ki nalagajo ljudstvu često iz majhnih potreb bremena za nove šolske stavbe; in to danes v naših najtežjih dnevih. Bolj kot nekdanj je danes na mestu štedenje od strani javnih uprav, države, dežele in občine. Saj so taiste ljudstvu v svojem ravnanju z denarjem najlepši vzgled; v svojem slabem vzgledu pa delni vzrok naše krize. Če kedaj, potem je danes vnebovpajoča krivica vsako kompliciranje upravnih aparatov.

Pravilno je naziranje ljudstva, da naj se začne z štedenjem in varčnim gospodarstvom najprej na javnih mestih. To bo služilo nam ostalim v posnemanje.

Seja deželnega kulturnega sveta dne 10. julija 1930.

Uvozni listki.

Zborovanje predsednikov se je bavilo z uvoznimi listki in je prišlo do sklepa, naj se isti zopet odpravijo, ker učinkujejo le neugodno, zlasti v prometu z Nemčijo. S temi uvoznimi listki se je doseglo, da se na Dunaju ponuja nemški ječmen po 15 g. Samo pri mleku in siru so se uvozni listki obnesli.

Sirarstvo.

Dne 7. julija se je na Litzlhofu zaključil sirarski tečaj, ki ga je obiskalo 12 sirarjev. Učitelj sirarstva dobro deluje in je bil z učenci zadovoljen. Naj bi se na Litzlhofu sploh uredila sirarska šola. V treh- ali štirimesečnih tečajih naj bi se tam šolalo po 6 učencev.

Živinoreja.

Dne 21. junija je v Solnogradu zborovala državna živinorejska zveza za pingavsko pasmo. Na tem zborovanju se je veliko govorilo o mlečnih zapisnikih (Rinderleistungsbuch). Po dosedanjem zapisovanju se je prvič dognalo, da daje krava stalno enako množino maščobe: ako manj molze, je v mleku več mašče.

Pomoč za ljudi, ki trpijo škodo po toči ali suši.

Supersberg: Na Dunaju se je zahtevalo, da se ceni škoda, ki jo je prizadela toča. Večja je škoda po suši. Od poljedelskega ministrstva se je zahtevalo pomoči, da se seje krme zlasti v pasu A in na Grobniskem polju. Minister je pomoč obečal in deželni finančni poročevalec je obljubil, da bi dežela dala 5000 S. Doplačevalo se bo ljudem za grahovico 50%, tako bi se moglo s podporo države in dežele obsejati 1000 hektarjev. Ko je na razpologo nekaj denarja za nabavljanje slame, se bo tudi to porabilo.

Prodajanje svinj.

Prodajanje svinj je na dunajskem trgu izredno težavno. Cena je tako padla, da se produkcija ne izplača več in ni upati, da bi se mogel napraviti podporni sklad. Kmetom se zdaj garantira od kulturnega sveta cena 1.95, cena pa je zadnji čas padla že na 1.50! Sicer se krača plačuje po 7 S, ali trebušni špeh se prodaja po 1 S. (Mestno ljudstvo je samo še, kar je najfinejšega, trebušni špeh je gospodi že premalo. Op. ur.) Kulturni svet se bo trudil odpravljati svinje; kraji, ki po suši največ trpijo, se največ bavijo s svinjerejo.

Počestčenje starih rodbin.

Dr. Stotter: Vršilo se je posvetovanje, kako se naj počaste rodbine, ki so že dolga leta na istem posestvu. Sklenilo se je, počastiti tiste, ki so že 150 let na enem kraju. Družina dobi častno diplomu in se v ta namen dovoli od kulturnega sveta svota 1000 S.

Pogajanja radi dohodninskega davka.

Od finančne oblasti se ni moglo doseči, da bi se znižal ključ, po katerem se meri dohodninski davek.

Finančna direkcija je samo obljubila, da se bo ta davek zniževal tam, kjer so ljudje prizadeti po ujmah.

Notarji.

Deželni kulturni svet se je obrnil z vlogo na predsedstvo deželnega sodišča s prošnjo, da naj izvršujejo zapuščinske obravnave sodniki, ne pa notarji. Na to je prišel na kulturni svet dopis notarske zbornice, v katerem notarji zahtevajo, da se vloga umakne. Notarji so volje, ako se jim ugodni, obvezati se, da bodo izvrševali zapuščinske obravnave v slučajih, ko je posestvo na pol zadolženo, za polovično ceno. In potem obetajo, da so volje zapuščine, katerih vrednost ne preseže 1500 S, obravnavati brezplačno.

Dr. Spitzer priporoča sprejetje ponudbe. Sicer je bilo notarjem že zdaj dovoljeno, da v obzira vrednih slučajih popustijo od tarife, a ne čez polovico in že zdaj se obravnava zapuščina, ki ni 300 S vredna brezplačno. (Proti določevanju raznih tarif mora seve kmet ugovarjati, ker le on nima nobene tarife. Ako bi dobrototni notar hotel revežu popustiti, niti ne sme, ker je vezan pod kaznijo računati po tarifi.)

Koroška postava o kmečkih domovih.

Striessnig: L 1889. so dobile dežele od države pooblastilo, da sklenejo postavo, s katero bi se varovali kmečki domovi na ta način, da se sme mlademu gospodarju posestvo ceniti samo tako visoko, da bo lahko obstal. Tedaj se je sklenilo, da se s to postavo varuje posestva, katerih čisti donesek ne presega 1000 K in ki merijo čez 5 hektarjev. Zdaj se je deželnemu zboru predložila postava, s katero bi se gornja meja zvišala na 2000 K in spodnja znižala na 2 hektarje. V deželi se je predlog soglasno sprejel. Medtem pa se je spremenila avstrijska ustava in po novi ustavi spada kmečka obramba v področje države. Zato se je o stvari zdaj obravnavalo v državnem zboru. Socijalni demokratje so se predlogu z vso vnemo ustavljali, češ, da se varuje grofe! Ugovarjalo se jim je, da se je predlog v Celovcu soglasno sprejel in da je na Koroškem 90% zemljišč kmečka last in samo 10% je gosposke. Vrhutega pa dandanašnji večji posestnik težje gospodari nego mali, ki dela z družino in nima plačevati socijalnih bremen.

Hernler predlaga, da bi se varovalo samo posestnike, ki prevzemajo 24 let stari. Kjer prevzemajo premladi ljudje, se jim je posestvo v škodo bratov ali sester izročilo poceni. V nekaterih letih pa zapravijo in pride posestvo na dražbo. — Striessnig: Za sodediče se je napravila postava, ki določa, da se, ako se posestvo pred 10 leti prodaja, razdeli med sodediče, kar se je izkupilo čez ceno, po kateri je prevzel. — Hernler: Naj bi se v postavo dala določba, da posestnik brez dovoljenja sodedičev ne sme naložiti denarja.

Msgr. Podgorc: Stvar bi se že dala napraviti. Kakor je mogoče, da sta na enem zemljišču ali na eni hiši dva lastnika, morebiti mož in žena, vsak je lastnik polovice in sme vsak delati dolg na svoje, ne pa na drugi polovici, tako bi se tukaj ločilo med ceno, za katero gospodar prevzame, in ceno, ki jo je posestvo pri prodaji vredno. Ta razlika naj se za sodediče za dobo 10 let vknjiži. Gospodar bo potem mogel zadolžiti svoj del in ne več, in sodedičem je za vsaki slučaj zavarovana njihova pravica.

Svinjska trgovina.

Ferič: Hudo je, kar se pove o pradaji svinj. Svinj je toliko v deželi, da jih mesarji prednamujejo za cel mesec, in v teh razmerah seve cene padajo. Kmetje ne potrebujemo, da se nas podpira z denarjem, ali našim pridelkom se naj zajamči pravična cena.

Krivično obdavčevanje.

Hernler se pritožuje, da se kmetom, ki sekajo z namenom, da se popravi poslopje, računa dohodninski davek. Ljudje imajo v gorah lesena poslopja: če kmet letos seka, da bo prihodnje leto gradil, nima 50% popusta za investicijo in se mu predpiše davek 7—800 S. Kmetom se s tem godi krivica, vsaj gospodarsko poslopje ne nese nič, da se ljudem še kot dohodek obdači.

Denarni položaj v deželi.

Na u: Do 1. aprila je bil denarni promet v zvezah in posojilnicah popolnoma normalen. Od te dobe naprej pa se je potrebovalo vedno več denarja in denarni zavodi so izčrpali svoje rezerve. Zdaj je kmet vse razprodal, hlevi so prazni, živina na planini, vrhutega je običajna lesna trgovina. Treba bo, da se Zvezam za tri mesece da na razpolago potrebna gotovina. Tri Zveze v deželi so radi tega napravile na žirocentralo skupno vlogo, da nam dovoli potrebnih sredstev. Obrnili smo se tudi na deželno vlado, da nam pomaga in obramamo se na kulturni svet. Imamo deželno požarno zavarovalnico, ki nima naloženega pri posojilnicah ničesar. Tudi zavarovalnica za nezgode jemlje denar iz dežele in ga nalaga drugod, isto velja o pošti. Veliko našega denarja je zunaj dežele.

Oswald: Kar zadene žitno ceno, je nerazumljivo, da je rž pri Landesverbandu zapisana s 26.5 g, kmetje jo pa trgovcem prodajajo po 17 in 18 g. Treba bi bilo, ljudem dati enkrat stabilne cene. Potem govornik graja, da je nekdo dobil od zavarovalnice toliko odškodnine, da si je novo hišo postavil s 60% zavarovalnine.

Msgr. Podgorc: Priznava je, da potrebujemo za promet z žitom zadržug. Treba bo, da se kdaj o tem v kulturnem svetu obširno govori. Ali kaj naj zadruga začne, ako je blago, ki ga je prevzela, vsak dan manj vredno, ako se skladišča polnijo in se zadruga blaga ne more iznebiti, kakor se to godi zdaj že drugo leto naprej. Končno skladišče nima več denarja in moramo biti veseli, če blago kak prekupec vzame, četudi po 17 g. Vse združništvo bi moralo nehati, ako bi to šlo trajno tako naprej, toložba je pa, da smo zdaj v izjemnih razmerah in da so, mora tudi to urediti.

(Dalje sledi.)

POLITIČNI PREGLED

Podpora v znesku 96 milijonov, ki je namenjena kmetijstvu, se bo razdelila na naslednji način: Celoleten zemljiški davek za leto 1930 se opusti, oziroma dobi država iz tega sklada 30 milijonov S, 6 milijonov S dobijo mlinci, 8 milijonov S gorjanski kmetje za povzdigo živinoreje, ostanek 52 milijonov pa se razdeli kmetom po površini obdelane zemlje. S tem pa kmetje niso zadovoljni in so proti tej razdelitvi pri vladi protestirali. V septembru bo enotedensko zborovanje, na katerem bodo poljedelci postavili svoje zahteve za jesensko zasedanje parlamenta. Vsekakor se bo moralo za kmeta nekaj storiti ali na ta ali na drug način, ker bo drugače dogospodaril.

Dr. Steidle ni hotel žaliti koroških Slovencev. Še preden je general v pokoju Hülgerth govoril v Krki in grajal besede dr. Steidleja o koroških Slovencih (gen. Hülgerth je govoril samo o bindišarjih, ki jih dobro pozna), je dr. Steidle svojo napako že popravil na zborovanju Heimwehra v Hötingu pri Inomostu. Pretežni del svojega govora je posvetil notranjemu ministru Schumyju, katerega je zlasti ostro napadel. Ko je kritiziral njegovo postopanje, je ugotovil, da niti od daleč ni hotel žaliti pridnih koroških Slovencev. Schumyja ne bi smel imenovati „Windischer“, temveč „Slaviner“. Pod tem imenom je znan v Nemčiji oni, ki hoče prenesti balkanske običaje v Nemčijo. Balkansko je in ne evropsko, če koga, ki je obtožen zločina (Pabst), odrinejo z letalom preko meje in šele nato vložijo proti njemu prijavo državnemu pravdnictvu. To so običaji „Slavinerja“.

Govorili so. Pred nemškim državnim zborom se je vršila 11. t. m. manifestacija v spomin izpraznitve Porenja in desetletnice plebišcila v vzhodni Prusiji. Ob tej priliki je imel daljši govor nemški minister za zasedena ozemlja, Treviranus, ki je dejal, da ne bo nemški narod preje pomirjen, dokler ne bo osvojen poslednji zasluženi Nemeč. Nemčija ne bo nikdar priznala krivice, ki se ji je zgodila z nasilno razmejitvijo na vzhodu, kjer je odprta rana, ki skeli nemški narod noč in dan. Sporazum s Poljsko je mogoč le tedaj, če bo ta sama pripravljena popraviti krivico, ki se je zgodila nemškemu narodu. Dokler pa ne bo odpravljena krivica na vzhodu, ni misliti na trajen in siguren mir v Evropi. — Govoril je minister za zasedena ozemlja, to je minister, ki nima več kaj zastopati, ker je vse nemško zasedeno ozemlje že izpraznjeno. Zdi se, da hočejo Nemci vse to nazaj, kar so nekaj umetno ponemčili

in do česar nimajo nikake pravice. Govor je napravil v Franciji skrajno neugoden vtis, da je smatral nemški pariški poslanik za potrebno, da poseti francoskega zunanjega ministra, kateremu je izjavil, da je Treviranus govoril le kot zasebna oseba v svojem imenu, nikakor pa ne kot zastopnik državne vlade in da torej njegove izjave niso za vlado obvezne. Tak izgovor se rabi vedno tedaj, kadar vlada ni zadovoljna z govori svojih ministrov. Ta izgovor se pogosto rabi tudi pri nas na Koroškem. Francoski listi pravijo, da je nesramna drznost, če si nemški minister upa govoriti o kršitvi pravic po mirovnih pogodbah. Nemško cesarstvo je bilo ustanovljeno samo z očitno kršitvijo pravic. — Govoril je tudi Poincaré: Francija, ki je že v naprej plačala kupno vsoto za obnovo opustošenih krajev, nima nikakega drugega jamstva za pokritje svojih izdatkov kakor nemške obljube. Ko je zmagoviti narod pokazal s svojim viteštvom, da veruje svojemu nasprotniku, je najmanj, kar sme zahtevati v zameno od tega protivnika, da ne skuša neprestano izpreminjati pogodbe in izbrisati podpisa pod njimi. — Dne 10. t. m. so imeli poljski legijonarji svoj IX. kongres. Resolucija pravi: Legijonarji bodo, zvesti svojim tradicijam, dalje podpirali z vsemi svojimi naporji maršala Pilsudskega v njegovem stremljenju, da doseže nove oblike političnega življenja na Poljskem. Zato obsojajo vse one, ki pri notranjih poljskih bojih iščejo pomoči od zunaj. Deveti kongres je ponosen, da se prvič vije na morju zastava predsednika poljske republike kot sijajen znak poljskih pravic do izhoda na morje in dokaz, da bo poljska zastava ostala na morju kot znak moči nove Poljske. Legijonarji smatrajo sedanje meje Poljske za definitivne in jih bodo branili kakor doslej tudi v bodoče do poslednje kaplje krvi.

Vojna proti Kurdom. Kurdi so roparski narod, ki napada karavane in vpada v sosedne države, živi pa v vzhodnih pokrajinah turške republike. Mirovna pogodba je zagotovila Kurdom v Turčiji avtonomni Kurdistan. To se seveda ni izvedlo, pač pa je Turčija storila vse, da kurdsko manjšino poturči. Kurdi so se branili poturčenja iz narodnostnih in verskih ozirorov. Že l. 1925 je izbruhnila vstaja Kurdiv, ki pa so bili poraženi in čez 40 njihovih voditeljev usmrčenih. Zdaj je prišlo ponovno do vstaje, ki ima po poročilih namen, da vznemirja obmejno turško prebivalstvo in ropa. Zdi pa se, da so se uprli Kurdi vsled tega, ker se jim ne dovoli samostojnega življenja. Kurdiv je nekako 3 milijone, od katerih biva l in pol milijona v Turčiji, ostanek pa v Perziji in Iraku. Samo v Iraku živijo Kurdi kulturno in upravno avtonomijo. Za iztrebljenje roparskih Kurdiv, tako pravijo Turki, je zaprosila Turčija Perzijo, da ji pomaga. Perzija ni dovolila prestopa na svoje ozemlje, a turške čete so kljub temu prestopile mejo, ko so Kurde zasledovale in jih porazile v gorovju Ararat. Vprašanje je, če ne bi bilo boljše, ako bi se turška vlada neposredno sporazumela s Kurdi, zakaj interes nad Kurdi imata tudi Anglija in Rusija. Ker perzijska vlada na prvo noto turške vlade ni odgovorila, je poslala turška vlada novo noto, v kateri predlaga skupno akcijo proti Kurdom. Obenem je perzijski vladi stavila predlog za zamenjavo ozemlja, ki so ga zasedle turške čete. Turčija je pripravljena odstopiti Perziji namesto zasedenega ozemlja, načigar posest polaga iz strateških razlogov veliko važnost, enako obsežno ozemlje na drugem mestu ob perzijsko-turški meji. Perzijska vlada na ta predlog ni odgovorila in je zanimivo, da je turška vlada odpoklicala svojega poslanika iz Teherana. Bogve kakšnih političnih posledic, ker so bili Kurdi premagani in so se ostanki umaknili, ta zadeva med obema državama ne bo imela. Sliši pa se, da bo prišlo med Turčijo in Perzijo do razgovorov, da se sklene trajen sporazum o bodočem preprečanju obmejnih spopadov. Izgleda, da se bo uredila na vsej meji 30 km široka nevtralna cona. Zadeva Kurdiv nas zanima, ker so manjšina brez samoupravnih pravic, četudi je njih število precej visoko.

Nemiri na Kitajskem vedno hujši. Na Kitajskem vlada popolna anarhija. Diktator nacionalne vlade je demisijoniral, začasno vodstvo so prevzele velésile. Rdeče čete prodirajo naprej, pustošijo grede pokrajine, mučijo prebivalstvo. Angleške, japonske in italijanske ladje križarijo ob obali in varujejo pomorska mesta.

Politične vesti. Poljska vlada je protestirala proti govoru nemškega ministra Treviranusa. Vsaka država pač hoče obdržati svoje meje, ki si jih je priborila z velikimi žrtvami. — Med Poljsko in Litvo so neprestano prepri radi korekture meja, oziroma pokrajine Vilna. Sedaj je litovska vlada poslala tajništvu Društva narodov pismo, v katerem prosi, da se postavi litovsko-poljski obmejni spor na dnevni red bodočega zasedanja. Litovska vlada predlaga, naj Društvo narodov sestavi posebno komisijo, v kateri bi sedeli zastopniki nevtralnih držav, in ki naj začasno, dokler se ni našla trajna rešitev celega spora, nadzoruje sporno obmejno ozemlje in prekomejni promet. Generalni tajnik je obljubil, da bo spravil vprašanje na dnevni red bodočega zasedanja. Doslej sta hoteli obe državi reševati obmejni spor samo z orožjem in pomeni zato omenjena vloga velik napredek in začetek k mirnim pogajanjem, ki ne bodo razočarala nobene strani.

DOMAČE NOVICE

Zahteva sodnijskega okraja Dobrla vas.

Z razdelitvijo daru zveze v znesku 3 milijonov S sodnijski okraj ni zadovoljen. Dne 27. julija je inž. Maierhofer na seji kmetiškega okrajnega odbora sporočil razdelitev zveznega daru. Po tej razdelitvi bi imela dobiti žganjarna v Sinči vasi 100.000 S brezobrestnega posojila za dobo 5 let. Kaj se potem zgodi s tem denarjem, se ni povedalo. Dalje ima dobiti šola v Kazazah še ne določeno vsoto. Nad žganjarno v Sinči vasi imajo samo občine Dobrla vas in Škocijan interes. Sodijski okraj Dobrla vas ima okrog 10.000 prebivalcev in bi moralo odpasti na njega najmanj 400.000 S. Sploh pa okraji Dobrla vas, Železna Kapla in Pliberk v gospodarskem odboru niso zastopani. Na setstanku županov in občinskih svetnikov šestih občin so se določile sledeče zahteve:

Ceste: Razširi in deloma preloži naj se cesta Sinča vas—Klopiniško jezero ter podaljša do Ročic, oziroma Št. Vida. Potem naj jo prevzame dežela. Poprava in izboljšanje ceste Dobrla vas—Škocijan—Kamenski most. Kamenski most naj prevzame dežela v svojo oskrbo. Drčjejevinek in klanec pri Piskrčah naj se odpravi in pokrije kanal iz Dobrle vasi do postaje Dobrla vas. Popravi naj se občinska pot Dobrla vas—Pribla vas. Poprava ceste Belovče—Ženek—Žitara vas in prevzem v oskrbo dežele. Izboljšanje in razširjenje občinske poti Belovče—Kršna vas—Stara vas in Linčevega klanca v občini Žitara vas na Staro vas. Izboljšanje in poprava ceste iz Podkanje vasi v Apače. Poprava ceste in prevzem v oskrbo dežele ceste Galicija—Obrije. Poprava poti Blato—Lečna vas. Poprava in razširjenje poti Kamen—Št. Vid—Malčape—Miklavčevo in prevzem te poti v upravo dežele. Poprava občinske poti Malčape—Bela. Poprava in delna preložitve občinske ceste Škocijan—Galicija. Prevzem mostu čez Belo v upravo dežele. Poprava občinske ceste Šteben—Globasnica—Strgarjev mlin in prevzem v upravo dežele. Poprava občinske poti Belovče—Večna vas—Brežka vas, betoniranje petih občinskih mostov v vasih Globasnica in Šteben in prevzem dela ceste Belovče—Globasnica v oskrbo dežele. Razširitev šol v Kazazah, Škocijanu, Žitari vasi, Mohličah in Št. Primožu. Vodovod Dobrla vas—Sinča vas in severozapadni breg Klopiniškega jezera. Regulacija hudournikov: Bela in Globaški potok. Melioracije: izredna podpora za izsuševanje ob Malem jezeru, Škocijanu in Obrijah. Izpolnitev vseh teh zahtev ne bo prekoračila vsote 400.000 S, ki pripada dobrlovaškemu sodnijskemu okraju. Glede brezobrestnega posojila žganjarni v Sinči vasi se že sedaj prosi, da se po petih letih porabi ta vsota za sodnijski okraj Dobrla vas.

Požar na Osojnici je izbruhnil iz še nepojasnjenega vzroka v soboto 16. t. m. kmalu po polnoči pri posestniku Repanu, ki se je takoj razširil na sosedno gostilno Pleber in druga poslopja. Pogorelo je 10 poslopij z vso letošnjo krmo, žetvijo in celo nekaj živine. Škoda je velika, ker so posestniki samo deloma zavarovani. Prizadeti so 4 posestniki. Požarne

brambe niso mogle na kraj nesreče in se je moglo spraviti gasilno orodje šele s pomočjo domačinov v vas. Primanjkovalo pa je tudi vode.

Beljak. (Proslava 10letnice plebiscita.) V nedeljo dne 10. t. m. se je vršila tukaj spominska proslava na plebiscit, ki se ni obnesla bogve kako sijajno. Ob 9. uri dopoldne je bil pohod po mestu od glavnega kolodvora v dvorano nemškega telovadnega društva, kjer je neki Fritz navduševal navzoče in pogreval stare bajke iz plebiscitnega časa, ki se v resnici niso dogodile, da bi ogrel navzoče za velo nemško stvar. Pohod po mestu ni sličil spominski slavnosti; bil je bolj podoben reklamnemu pohodu združenih beljaških pivovaren in vse-nemških obrambnih organizacij. Pametni Nemci so se zgražali in navajali čas gospodarske krize kot neprimeren za take pohode, ki imajo namen, da opojijo ljudstvo za hip, da saj trenutno pozabi na svoje gorje. Da se je točilo tudi zastoni, se je pokazalo proti poldne, ko je bila odrasli mladini cesta že preozka. Obsodbe vredno je tudi to, da se vršijo take prireditve ravno ob času, ko je v cerkvi božja služba in se ljudje odvrtaajo od verskih dolžnosti. Zagotovite nam prej gospodarski obstoj, potem pa nam lahko nudite tudi priliko za zabavo in zapravljanje!

Zavod šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu. Gospodinjski tečaj se prične s 3. novembrom. Točna pojasnila daje vodstvo.

Hodiše. (Teden nesreč.) Minuli teden so nesreče priromale k nam. V sredo zjutraj je izginil v Plešerki Jožef Gabriel, oče več mladoletnih otrok. V petek zjutraj, na veliko Gospojnico, so ga našli obešenega v bližini domače hiše v gozdu. Že dalj časaso opažali žena in sosedje, da ga vedno bolj zapušča pamet: ni govoril, gledal pred se v tla, videl vse mogoče in nemogoče podobe pred seboj itd. Ko je bil še zdrav, je bil prijaznega značaja, ki je z vsakim rad govoril in se bal zamere na vsako stran. Ob veliki udeležbi ljudstva je bil v nedeljo pokopan. — Na veliko Gospojnico se je igral 10letni Mihej Mračnikarjev z očetovo puško, ki je v nesrečo bila nabita. Puška se sproži in težko rani nogo njegove sestre. Takoj je bila prepeljana v bolnico. — Dan navrh, v soboto, je bila v Šmiklavžu poroka Matije Goričnika v Rjavcu. Po poroki so šli svatje v Rjavc, kjer so se kratkočasili v gostilni. Sredi noči pa začne goreti na ženinem domu. Svatje so hiteli gasiti in motorna brizgalnica iz Nove vasi je bila takoj na mestu, da so mogli ogenj omejiti in je zgorel hlev. Hišo so rešili. V veliki nevarnosti je bila tudi sosedna Hrvatova hiša. Sumi se, da je zažgala hudobna roka in upamo, da se orožništvu posreči dognati, kako je nastal ogenj.

Št. Janž v Rožu. (Razno.) Kar po vrsti so se začeli poslovljati od rojstnih domov. Začel je naš Tine in kar za njim naš dobri prijatelj in izvrsten igralec na našem domačem odru Ivan Einspieler, p. d. Pvažič. Spomnil se je, da rabi dobro in izvežbano gospodinjjo in šel je par korakov od doma po Radarjevo Mojco. Mlademu paru obilo sreče! Menda ne bosta pozabila, da sta potomca slovenskih staršev. — Ta teden so gostovali v duhovnem domu študenti iz Zile, Podjune in Roža, ki so imeli tu svoj vsakoletni sestanek. Voditeljema gre zahvala za trud in gotovo bodo vsi udeležniki vredni voditelji našega naroda na Koroškem. Družabni večer nam je iz srca ugajal. — Dne 24. avgusta bo naše društvo uprizorilo igro „Bele vrtnice“ v Tišlarjevi dvorani. Začetek ob treh popoldne.

Št. Štefan na Zili. (Novi zvonovi.) Celih petnajst let je nam pel naš stari zvon, ker so pobrali njegove tovariše dne 17. aprila 1917 kot materijal za morilno orožje. Dne 9. t. m. pa smo pripeljali osamljenemu tri nove zvonove na treh ovenčanih vozovih. Velikega 1158 kg, sta morala vleči dva para konj in vsa fara jih je radostno sprejela. G. dekan Pietschnig iz Šmohora je ob asistenci sosednih župnikov slovesno blagoslovil v nedeljo navrh. Govoril jim pa je slovesne besede domači župnik, č. Anton Pelmaš. Velikemu zvonu so dali ime sv. Štefana ter mu vpisali napis „Heldenglocke“. Srednjega, 663 kg, je kupila Šenturška družba žen in deklet ter bo nosil še skozi stoletja slovenski napis: „Dar družbe sv. Uršule.“ Malega, 310 kg, pa je daroval baron Pepo Aichelburg-Zosenegg iz Vetrinja, ki ima tukaj svojo graščino. Popoldne so nam novi zvonovi že skupno

zapeli. Tudi tisti, ki so bili doma v svojih hišah, so zleteli na prosto, ter so divili lepi harmoniji novih mogočnih zvonov, posebno še, ker je bilo posvečeno prvo zvonjenje 24 padlim vojakom iz naše fare. Posebno hvalo zasluži naš rojak g. A. Muhr, ki se je iz same ljubezni do svoje farne cerkve najbolj potrudil, da smo dobili nove zvonove. Pri slovesni sv. maši je žarela vsa cerkev, posebno pa veliki oltar sv. Štefana, v brezštevilnih električnih lučicah — tudi sad Muhrove požrtvovalnosti. Škoda le, da nimamo še na Zili mogočnega pevskega zborra. Vse drugače bi šla vernim Zilanom k srcu stara Slomškova pesem: Zvonovi, zvonite, na delo vabite!

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Pretekle dni je posebna komisija ugotavljala škodo vsled letošnje suše. Letošnja škoda je očitna, občutila pa se bo na travnikih tudi prihodnja leta. Velika je naša občina in velika je tudi škoda v njej. Komisija je ugotovila po tem, kar je videla in znala, da imajo davkoplačevalci naše občine preko 260.000 S škode. Po gotovem ključu se jim bo odpisal zemljiški davek, ki ni v nobenem razmerju s škodo. Večjo pomoč polagajo kmetje na zasilno denarno podporo. Gotovo bo politična oblast uvedla tozadevno akcijo. Stroški komisije so visoki, uspeh vsega pa bo malenkosten. Država je dala letos 3 milijone S za pomoč zanemarjene plebiscitne cone. Ali bi se v to svrhu ne dal pritegniti tudi dar države, ki je denar davkoplačevalcev? Upajmo! — Nalogom deželne vlade nam je poslal deželni kulturni svet plemenskega bika, ki je dejansko lep eksemplar, a za naše razmere pretežak. Subvencija je nizka in posebno še z ozirom na izplačilo neugodna. Po 2 in pol letih bo bik radi prevelike teže neporaben za naše razmere in drugi del podpore se ne bo izplačal. Drugače pa pride dosti predrag, da si ga ne upa prevzeti nobeden posestnik. In še to ni pravilno, da se k izbiri plemenskega bika ne povabi zastopnika občine, ki domače razmere pozna. Upajmo, da bo prihodnjič drugače. — Glede razdelitve treh milijonov S, ki jih je dala država kot plebiscitni dar, posebno občine dobrolovaškega sodniškega okraja niso zadovoljne. Na posvetovanju v Dobrli vasi so se stavile zahteve, ki jih je predložilo posebno odposlanstvo občin gospodarskemu slavnostnemu odboru. Dobrolovaški sodni okraj je bil vedno zadnji v koledarju, kadar se je šlo za to, da bi se pomagalo zaostalemu gospodarstvu. Kljub odposlanstvu je zelo dvomljivo, da bi se pomagalo občinam vsaj začasno iz visokih davčnih bremen s plebiscitno podporo. Vedno se nam pač zdi, da bodo imeli korist samo gotovi ljudje. Posebno še, če se z gotove strani zagotavlja, da se bo razdeljeval denar po številu prebivalstva občin in po odstotnem razmerju glasov pri glasovanju za Avstrijo. V tem slučaju bi slovenske občine, kakor Sele, Bilčovs itd. pri tem sploh ne prišle v poštev, pač pa občine, ki podpore mogoče niso toliko potrebne z ozirom na tujski promet ali česar drugega, v katerih pa je bila pretežna večina glasov za Avstrijo. Da se sploh taka razdelitev omenja iz merodajnih krogov, pač vemo, kaj imamo pričakovati.

Libuče pri Pliberku. Žegnanje je bilo v vasi. Prazničen dan in dan ljudskega veselja je sejem za staro in mlado. Šimonov oče pa je dal debelo in dolgo smreko. Fantje so jo porazali, pripeljali sred vasi, olupili in okinčali in pod mojstrom Ignacijem Korenom iz Dvora postavili 32 m visok mlaj. Ta visoki mlaj, ki se dviga iz vasi, je vasi v čast in ponos fantom. In potem bodo smreko prodali in za izkupiček priredili nekaj uric prijetnega nedeljskega popoldneva, h kateremu pa bodo povabili tudi dekleta.

K obletnici smrti Novinjakovega Tevžija. Kdor je poznal našega Tevžija, ki se je vrnil iz svetovne vojne poln življenja in nad na bodočnost, se ne more otresti začudenja, da ta naš rojak spi večno spanje že od 22. avgusta 1929. Neigovo življenje je bilo skozinskoz skromno in pošteno. Po plebiscitu je bil kot finančni stražnik premeščen na Dovje, pozneje v Radovljico, Rakek in končno v Srednjo vas-Fužine, kjer se je, zasledujoč tihotapce, na nekem hribu močno prehladil. Kot krepak mladenič se ni zmenil za svoje zdravje, dokler ni vidno opešal in si nakopal jetiko. Vsi dopusti in sprememba zraka mu niso mogli več pomagati. Na Pohorju je izdihnil svojo plemenito dušo, daleč od svoje rojstne domačije na Rutah.

Razne koroške novice. Dne 12. t. m. so se pričeli v manjšem obsegu manevri koroških čet proti Štajerski. Pod poveljstvom polkovnika Premitzerja so se začele zbirati čete na črti Celovec—Velikovec—Grebini in dalje v smeri proti Köflachu, kjer bi se imele sprijeti s štajerskimi četami. Naenkrat so se 15. t. m. vse koroške čete vrnil v svoje garnizije. Pravi se, da so se manevri prekinili vsled deževja, za pravi vzrok pa javnost seveda ne ve. Ugiba se na vse strani. Pričakuje se, da se bodo manevri nadaljevali še ta teden. — 9. t. m. je bilo zabeleženih na Koroškem 1547 podpirlanih brezposelnih. Število se je v enem tednu povišalo za 69 oseb. Lani je bilo v tem času nekaj manj brezposelnih. — Izšel je deželni zakon, po katerem se prične šolska obveznost na ljudskih šolah z dopolnjenim šestim letom in traja 8 let nepretrgoma. Izstop iz šole je mogoč samo ob koncu šolskega leta. — Glasom razglašala deželne vlade od 9. t. m. se vršijo ponovne občinske volitve na Otoku v nedeljo 26. oktobra 1930. Dan razpisa volitev je 12. avgust 1930. — Dr. Ernst Mravlag, odvetnik v Celovcu, je bil vsled disciplinarnega izreka najvišjega sodišča črtan iz liste koroških odvetnikov. Dr. Mravlag je bil svojčas glavni zagovornik ponemčevanja sedaj jugoslovanskega dela Štajerske. — Dne 25. t. m. je živinski in letni sejem v Labudu in konjski v Šmohoru. — V pisarno rudniške uprave v Heftu pri Hüttenbergu je bilo 15. t. m. vlomljeno. Vlomilci so odnesli 40.000 S v gotovini, zlat pokal in zlato konvico. Sleda o njih še ni.

DRUŠTVENI VESTNIK

Loče ob Baškem jezeru. (Pevski koncert 7. septembra.) Po trdem delu veseli prazniki, to je pravilno geslo modrega človeka. A ti prazniki ne smejo biti v škodo duši in telesu in tudi ne preveč denarju, ampak da ima vsakdo od njih korist in da jih morejo obhajati ne samo bogatini, temveč tudi tisti, ki si morajo denar trdo zaslužiti. In naše ljudstvo je za take praznike zelo hvaležno. To je pokazala nad vse obilna udeležba pri lepi domači igri „Miklova Zala“, ki so jo prišli gledat naši dobri ljudje od blizu in daleč, za kar se jim moramo še enkrat na tem mestu lepo zahvaliti. Že danes vam pa izdamo skrivnost, da vam hočemo dati zopet novo priliko za obhajanje lepega domačega praznika, vsaj upamo, da ne bo kakih nepričakovanih ovir. Dobili smo namreč od slavnih logaveških in bilčovskih pevcev, katerih pesmi so bile po celi Sloveniji s takim navdušenjem sprejete in ki so letos spomladi želi tudi v „nemški“ Vrbi toliko pohvale, ljubeznivo obljubo, da nam hočejo na nedeljo 7. septembra pri „Ročičniku“ (A. Pušnik), kjer ste se radovali nad „Miklovo Zalo“, zapeti lepe, resnično domače, koroške pesmi. Že danes vabimo vse prijatelje poštene zabave, da si držite ta dan prost in počastite imenitne pevce, ki se za nas žrtvujejo, z obilno udeležbo.

Vogrče. (Igra.) Izobr. društvo priredi na vogrško žegnanje dve igri: „Damoklejev meč“, in „V medenih tednih“. Obe šaloigri v enem dejanju. Začetek točno ob treh popoldne v Škofovi dvorani. Te prilike za smeh menda nihče ne bo zamudil!

Podljubelj. (Sestanek.) Dne 3. t. m. smo imeli pri nas skioptično predavanje o sv. deželi. Govoril je č. župnik Košir, kateremu naj bo izrečena iskrena zahvala. Udeležba je bila sijajna in smo prepričani, da bo o priliki 25 letnice obstoja društva sredi oktobra tudi tako ali še bolj številna. Za tedaj imamo še več na programu.

GOSPODARSKI VESTNIK

Neenako obdačevanje.

Večkrat že se je tudi v našem listu poročalo, kakšne prednosti vživa v Avstriji Dunaj, ki z dosti večjo žlico zajema iz davčne skleda kakor drugi ljudje. „Reichspošta“ poroča o ti stvari zanimive številke: V Avstriji štejeemo 4000 občin. Te občine in dežele ne gospodarijo samo s svojimi davki, marveč dobivajo od države svoj del gotovih skupnih davkov: od davka na blagovni promet, od pristojbin, ki se plačujejo pri predaji posestev, od davka na pivo, vino in žganje, od dohodninskega davka. Postava, ki je svojčas l. 1922 uredila to delitev,

je določila neprimerno velik del teh davkov Dunaju. V Avstriji se plačuje vsega vkup 1.750.000.000 S davkov, od teh se plača 1.250.000.000 državi, 500.000.000 pa deželam in občinam. Po postavi je država l. 1928 nakazala deželam in občinam 261,561.000 S in od tega denarja je dobil Dunaj 138.000.000, torej več ko polovico! Vsega je dobil Dunaj 52%, dežele in občine pa 48%, in vendar je v deželah in občinah izven Dunaja 72% ljudstva. Počez v Avstriji plača vsaka glava 263 S davka, od tega pride na državo 143 S, na dežele in občine 120, a če se Dunaj zase šteje, dobiva dunajska občina na glavo 180 S, izvendunajske občine pa le 90. Od vsake glave se je moralo Dunaju oddati 13,5 S. 4.690.000 ljudi živi izven Dunaja in vsi vkup so morali Dunaju odstopiti od svojega l. 1928 63.000.000 S. Dunajci pravijo, da Dunaj potrebuje ves ta denar, ker ima večje potrebe nego dežele. Nato je treba odgovoriti, da se mora vsakdo drugi pri svojih potrebah ravnati pač tudi po svojih dohodkih in da nikakor ni dopustno, da bo eden razkošno živel in igral velikega gospoda na stroške drugih. Nižjeavstrijska dežela ima sicer nekaj prebivalcev manj nego Dunaj, a Dunaj ima sedemkrat toliko dohodkov nego dežela, ki ima vsega davka 70 milijonov, Dunaj jih ima 490! Seve bi imela tudi Nižjeavstrijska svoje potrebe, ali ko denarja ni, nehajo tudi potrebe in načrti. Če se vsako leto iz skupnega dohodka daje Dunaju 60 milijonov preveč, se ne čudimo, da dežele in občine ne morejo več naprej, Dunaj pa se baha in razmetava denar, ki se mu je podaril v teku sedmih let. Tudi ne velja, ko Dunaj pravi: „Mi smo dežela in občina!“ Nižjeavstrijska ima 4819 krajevnih in katastralnih občin, Dunaj pa je ena občina in ima samo enega župana. Upravljanje te občine stane samo del tega, kar stane upravljanje tisočih drugih. Zlasti se Nižjeavstrijska pritožuje, da mora vzdrževati 14.000 kilometrov ceste, katero ji razdirajo avtomobili z Dunaja. K temu pride še, da so na Dunaju centrale avstrijske industrije, centrale denarnih zavodov, centrale železnice in pošte: dežele jih plačujejo, davki se plačujejo na Dunaju. Po vsem tem se mora pač reči, da je sedanji položaj ne samo krivičen, marveč tudi neznošen in da ljudstvo sme zahtevati, da se zakona o delitvi davkov temeljito izpremeni.

Šumarska in lovska razstava. Na šumarski in lovski razstavi na velesejmu v Ljubljani od 31. avgusta do 15. septembra 1930 bodo žbrane rastline, kojih čudovito moč so poznali že naši dedje, kakor tudi tiste, v katerih je odkrila zdravilne moči moderna farmakopija. Prav tako, kakor zakladi rastištva, bodo prikazane na razstavi skrivnosti in tajne živalstva. Poleg gozdnih škodljivcev, komaj vidnih lubodarjev in trdokrilih rilčkarjev, bodo razstavljeni krešči in brzci, ki uničujejo gozdu gozdu škodljivo zalego. Tudi lovska razstava obeta, da bo prekrasna. V tem oddelku se bo skušala prikazati lepota pravega lovstva, katerega glavni namen je, divjad gojiti in šele, ko je je sorazmerno dosti, toliko odstreliti, kar ne škoduje nadaljnjemu rovoju. Zanimiv bo pregled razvoja orožja, in sicer od kamenite dobe, ko je pračlovek povečini živel od divjadi, preko davne dobe brona, ko se je lovec podajal v nevarno borbo z zverjadjo in si pri tem čvrstil duha in telo, da danšnje dobe, ko gojimo lovstvo kot zdrav, moderen sport in gledamo tudi na gospodarske koristi lova. Ker so pravi lovci kot prijatelji prirodne lepote tudi oboževalci umetnosti, bo poskrbljeno tudi za to. Razstavljenih bo mnogo lepih slik, izdelanih po priznanih umetnikih, predstavljajoče divjad, kakor tudi spominjajoče na razne dogodivščine in vzbujajoče lepe spomine. Namen razstave je, opozoriti obiskovalce na lepote in zaklade gozda, posebno pa v prijateljih zelenih gajev vzbuditi še večje zanimanje za čare večno lepe prirode. — Legitimacije se dobijo v upravi našega lista in pri jugoslovanskem konzulatu za ceno S 3.75. Upravništvo preskrbi tudi vizum za obisk razstave. Legitimacija daje pravico na vožnjo s polovično ceno v Ljubljano in nazaj ter na poljuben vstop v prostore velesejma. Pri dohodu na jugoslovansko postajo se kupi cela karta, ki velja za brezplačen povratek, če je na legitimaciji potrjeno o obisku velesejma.

Ugodnost za dopotovanje velja od 25. avgusta do 15. septembra, za povratek pa od 31. avgusta do 20. septembra tekočega leta. Legitimacija in železniški kupon je treba dati v obeh smereh na železniški postajni blagajni žigosati, železniški kupon odvzame pri povratku postajna blagajna v Ljubljani. Obisk lovske razstave priporočamo posebno našim lovcem.

Žitni monopol. Pod vtisom jugoslovansko-rumunskih dogovorih o gospodarskem sodelovanju, so se vladni krogi v naši državi pričeli znova resno pečati z vprašanjem uvedbe monopola za žito in moko. V pričakovanju ugodnega zaključka revizijskih pogajanj z Madžarsko je bil pred meseci ta načrt odstavljen z dnevnega reda. Gospodarski krogi so se postavili proti ideji popolnega monopola in so predlagali, naj se s tem zakonom država pooblasti samo za to, da s pomočjo osrednje nakupovalnice nakupi potrebne količine žita in moke v inozemstvu. Poljedelci pa naj bi ne bili vezani s tem zakonom, da dorajo odstopiti svoje žito državi, marveč bi še naprej v tem pogledu obstojala svobodna trgovina. Omenjena osrednja nakupovalnica bi imela nalogo, da nakupi vse domače količine žita, ki bi jih ponudili domači poljedelci po naprej določenih cenah, s katerimi bi se poljedelstvu zagotovil obstoj i razvoj. Ta nakupovalnica bi nato mešala domače in inozemstvo nakupovljeno žito ter na ta način dosegla srednjo ceno, ki bi odgovarjala srednji ceni žita na svetovnih tržiščih in na domačem trgu. Nakupovalnica bi uvažala žito iz inozemstva seveda brez carine. Vest o nameri vlade, da uvede monopol za žito in mlevske proizvode, je izzvala v madžarskih krogih veliko presenečenje in ogorčenje. Madžari pravijo, da je uvedba monopola v popolnem nasprotju z obstoječo trgovinsko pogodbo. Trgovinska pogodba izrecno zabranjuje kakršenkoli monopol na žito in na druge agrarne proizvode in je bil baš njen glavni namen, da zagotovi svobodno trgovino. Tozadevni zakonski osnutek je baje že zgotovljen.

Velikovški trg. Živina: biki 1.20—1.30, pitani voli 1.40—1.60, vprežni voli 1.20—1.30, junci 1.10—1.30, molzne krave 1.20—1.40, pitane krave —.80—1.20, telice 1.20—1.40, teleta 2—2.20, plemenske svinje 2.40—2.60, ovce —.80—1 S za kg žive teže, jajce komad 14 do 15 g, sirovo maslo kilogram 4.40—5.60 S. Pšenica 27, rž 20, oves 20—21, proso 25, ječmen 22, letošnja ajda 27, krompir 12, kumare 26 g za kg.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Avstrija: V zvezi na z načrtom za elektrifikacijo železniške proge Dunaj—Gradec proučujejo strokovnjaki tudi načrt zgraditve 7 do 8 km dolgega predora pod Semmeringom. Z zgraditvijo tega predora bi se zelo pocenil obrat na tej progi in izdatno skrajšal čas vožnje. Železnica preko Semmeringa bi bila sploh opuščena in zgrajena namesto nje moderna avtomobilska cesta. — Avstrijska poštna uprava ima 2753 poštних uradov, ki jih oskrbuje 26.704 poštних nameščenec in 915 delavcev. Pošta je lani odpremila 235,662.000 pisem, 106,261.000 dopisnic, 254,660.000 tiskovin, 59,984.000 vzorcev, 1,657.000 poslovnih papirjev. V inozemstvo je šlo 197,606.000 pisemskih pošilk, v državo pa jih je prišlo 122,387.000. Časopisov je pošta prevzela 22,973,268 in 18,771.000 paketov. Poštna hranilnica je sprejela 50,441,540 vplačil in izvršila 9,778,879 prenakazil. — Jugoslavija: V Jugoslaviji pripravljajo zakon o obveznem zavarovanju žitne setve pred točo. Dalje se otvori 20 novih kmetijskih šol. — Nad Murovi nad Jesenicami se je prevalila v dolino velika skala in za njo plaz zemlje. Tri hiše so popolnoma razdejane, več pa jih je še v nevarnosti. — V okolici Novega mesta je padala 15. t. m. toča, ki je ugonobila vso jesensko letino, tako predvsem ajdo, koruzo in sadje. Toča se je nasula tako gosto, da so pokrajine nudile sliko kakor po prvem snegu. — Italija: 500 mladih Nemcev iz južne Tirolske, ki so doslužili vojake, je prosilo za sprejem v fašistovsko stranko. — 14. t. m. se je nad Neapljem utrgal oblak. Poleg tega je napravila nevihta veliko škodo.

Štiri osebe so bile takoj mrtve, 26 jih je težko, 50 pa lahko ranjenih. Vihar je podrl več hiš in odnesel vse, kar je dosegel. — Nemčija: Nad Reichenhallom je bila 12. t. m. silna nevihta. Voda in velike množine naplavljenega peska so preplavile ceste in ulice ter napolnile kleti. Cesta v Berchtesgaden je zasuta z gruščem in peskom več kot meter visoko. Železniška proga Mittenwald—Inomost je zasuta 3 m visoko in je vsak promet nemogoč. — Volilni boj v Nemčiji postaja krvav. Prišlo je na več krajih do spopadov, pri katerih je bilo preko 70 oseb ranjenih. — Amerika: New York ima 9,857,882 prebivalcev in je potemtakem največje mesto na svetu. — Ameriški predsednik Hoover je izjavil novinarjem, da je vsled suše, ki je trajala preko dva meseca, v Ameriki ogroženih okrog milijona farm z 2,250.000 konji in mezgi, 6 milijonov repi živine in 12,000.000 svinj in ovc. Uničena ni samo krma, temveč tudi jara žetev. Na newyorški borzi so padli vrednostni papirji, cene žitu pa so že večkrat poskočile. Po suši so nastali v nekaterih pokrajinah še strahoviti viharji in neurja s točo, tako da je uničeno še to, kar je ostalo po suši. Že 29 let ni bilo tako slabe letine. Po nekaterih krajih se je pojavil tifus in pomanjkanje vode postaja vedno bolj občutno. — Ostale države: V Minsku v Rusiji je bila otvorjena prva poljedelska in industrijska razstava. Razstavišče obsega 75 hektarjev. Urejenih je nad 30 njiv, ki predstavljajo vzorno gospodarstvo. — Na progi Konstanca—Bukarešta v Romuniji sta trčila skupaj 2 brzovlaka polna potnikov. Ena lokomotiva in 3 vozovi so bili popolnoma razbiti. Po nesreči je bilo izpod ruševin potegnjenih 9 mrtvih in 7 težko ranjenih. — Tudi s Kitajske se poroča o velikih poplavah ob porečju reke Weicho. 23 mest in več sto vasi je pod vodo in 100.000 oseb brez strehe.

Gozdni velikani. Največji velikani med drevesi so mamutova drevesa v Kaliforniji. Nad 100 metrov visoko mole svoje krone med oblaki. Te gozdove so povečini pokupili vse milijonarji. Kralja dreves so imenovali neko mamutovo drevo, ki štrli 130 metrov visoko. Njegov obseg nad zemljo znaša 35 metrov. Torej nekoliko večji kot je višina in obseg znane šentjakobske lipe v Rožu. Naši dedje cenijo njeno starost na kakih 6—700 let. Na vsak način jo je poznala tudi že Miklova Zala.

VABILO

k uprizoritvi igre

Graničarji

ki jo priredi Izobraževalno društvo „Kot“ v Št. Jakobu v Rožu **v nedeljo, dne 24. in 31. avgusta ob 3. uri popoldnev društveni dvorani.**

Sodeluje pevski zbor.

Obilne udeležbi pričakuje odbor.

Skoraj popolnoma nov **Alfa-Laval posnemalnik** (separator) posname 200 l na uro, **se ugodno proda.** — Oglejte 126 se pri trgovcu SILVESTRU RIPCICU V SINČI VAŠI.

128

V najem

se da prihodnjo pomlad (eventuelno tudi že od jeseni 1931 najprej) **srednje posestvo** v bližini mesta z zelo ugodno lego, ugodna prodaja mleka in drugih pridelkov. Kavcija 1000 S. Naslov v upravi lista.

VABILO

na igro

Bele vrtnice

ki jo uprizori Izobraževalno društvo za Št. Janž

dne 24. avgusta 1930 ob 3. uri popoldne pri Tišlarju v Št. Janžu

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

125